

Nefndasvið Alþingis
Allsherjarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 26.05 2010
Mál: 201005-0030

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um almenn hegningarlög (547 mál).

Alþýðusamband Íslands styður framgang þessa máls.

Áskilinn er réttur til þess að koma að frekari athugasemdum við þingmál þetta eftir því sem meðferð þess á Alþingi miðar.

Virðingarfyllst,

Magnús M. Norðdahl hrl.,
lögfræðingur ASÍ.

FJÁRMÁLAÆFTIRLITIÐ

Alþingi

Erindi nr. P 138/2522

komudagur 25.5.2010

Alþingi
b.t. nefndasvið
v/ Austurvöll
150 REYKJAVÍK

21. maí 2010

Tilvísun: 2010050037

Efni: Umsögn um mál nr. 547, þskj. 937; Frumvarp til laga um breytingu á almennum hegningarlögum nr. 19/1940.

Fjármálaeftirlitið vísar til bréfs, dags. 17. maí sl., þar sem Allsherjarnefnd Alþingis óskaði eftir umsögn Fjármálaeftirlitsins um frumvarp til laga um breytingu almennum hengingarlögum nr. 19/1940.

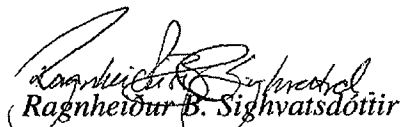
Sú heimild að krefjast upptöku samkvæmt ákvæðinu er takmörkuð við brot sem sennilegt er að hafi haft í för með sér verulegan ávinning og geti varðað sex ára fangelsi. Samkvæmt lögum nr. 108/2007 um verðbréfavíðskipti varðar það sektum eða fangelsi allt að sex árum, liggi þyngri refsing ekki við broti samkvæmt öðrum lögum að brjóta gegn a) 1. mgr. 117. gr. um markaðsmisnotkun, b) 2. mgr. 117. gr. og 1. mgr. 124. gr. um milligöngu fjármálafyrirtækis, og c) 123. gr. um innherjasvik. Yfirleitt eru brot gegn tilvitnuðum lagagreinum til þess fallin að hafa í för með sér verulegan ávinning fyrir hinn brotlega eða tengda aðila.

Fjármálaeftirlitið gerir ekki athugasemdir við efnisatriði frumvarpsins.

Virðingarfyllst,

FJÁRMÁLAÆFTIRLITIÐ

Guðrún Jónsdóttir

Ragnheiður B. Sighvatsdóttir

Alþingi
Erindi nr. þ 138/2521
komudagur 25.5.2010

MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 20. maí 2010

Efni: Umsögn Mannréttindaskrifstofu Íslands um frumvarp til laga um breytingu á almennum hegningarlögum, nr. 19/1940 (heimild til upptöku ólögmæts ávinnings), 138. löggjafarþing 2009-2010, þskj. 937 – 547. mál.

Mannréttindaskrifstofu Íslands hefur borist til umsagnar ofangreint frumvarp til laga um breytingu á almennum hegningarlögum, nr. 19/1940, um heimild til upptöku ólögmæts ávinnings. Í breytingunum felst að við 69. gr. f laganna bætist ný málsgrein sem hefur þann tilgang að „auka líkur á því að raunverulega takist að endurheimta verðmæti úr hendi þeirra sem í aðdraganda og kjölfar íslenska fjármálahrunsins hafa auðgast með óréttmætum hætti ásamt því að draga úr hvata til brotastarfsemi sem haft getur verulegan fjárhagslegan ávinning í för með sér“, líkt og fram kemur í greinargerð með frumvarpinu. Lagt er til að heimilt verði að gera upptæk verðmæti án þess að höfða refsímál með útgáfu ákæru ef sýnt þykir að verðmætin séu afrakstur ólögmætra athafna. Í slíkum málum á hefðbundið sönnunarmat dómara í einkamálum að duga og því þarf ákærvaldið ekki að sýna fram á að refsiverð háttsemi sé hafin yfir allan vafa. Þar af leiðandi er slakað á þeim sönnunarkröfum sem gerðar eru í sakamálum.

Mannréttindaskrifstofan gerir ekki sérstakar athugasemdir við hið framlagða frumvarp. Hún vill engu að síður koma eftirfarandi á framfæri:

Samkvæmt 72. gr. stjórnarskrár lýðveldisins Íslands, nr. 33/1944, er eignarrétturinn friðhelgur. Í 1. mgr. segir að engan megi skylda „til að láta af hendi eign sína nema almenningsþörf krefji. Þarf til þess lagafyrirmæli og komi fullt verð fyrir.“ Þrátt fyrir að eignarrétturinn sé friðhelgur er ljóst af orðalagi ákvæðisins að hann megi takmarka með lögum. Vanda verður sérstaklega til slíkrar lagasetningar og verða slík ákvæði að vera alveg skýr og greinileg til að heimilt sé að víkja frá eignarréttarákvæði stjórnarskrárinnar. Enn fremur er mikilvægt að við slíka lagasetningu sé meðalhófs gætt, þ.e. að aldrei sé gengið lengra en þörf er á til að ná tilætluðu markmiði. Í ljósi þessa, einkum þar sem ekki þarf að sýna fram á að refsiverð háttsemi sé hafin yfir allan vafa, hvetur Mannréttindaskrifstofa Íslands til að við alla upptöku ólögmæts ávinnings verði þess gætt að forsendur fyrir upptökunni séu fyrir hendi.

Virðingarfyllt,

f.h. Mannréttindaskrifstofu Íslands

Kolbrún Birna Árdal
Kolbrún Birna Árdal, lögfræðingur

Alþingi
Erindi nr. P 138/2422
komudagur 18.5.2010

Nefndasvið Alþingis
Kristjana Benediktsdóttir,
skjalavörður
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Persónuvernd

Rauðarárstíg 10 105 Reykjavík
sími: 510 9600 bréfasími: 510 9606
netfang: postur@personuvernd.is
veffang: personuvernd.is

Reykjavík, 19. maí 2010
Tilvísun: 2010050468LSL/–

Persónuvernd vísar til tölvubréfs nefndasviðs Alþingis, dags. 17. maí 2010, þar sem óskað er umsagnar um frumvarp til laga um breytingu á almennum hegningarlögum nr. 19/1940 (547. mál á 138. löggjafarþingi). Meginmarkmið frumvarpsins er að auka líkurnar á því að raunverulega takist að endurheimta verðmæti úr hendi þeirra sem í aðdraganda og kjölfar íslenska fjármálahrunsins auðguðust með óréttmætum hætti ásamt því að hafa varnaðaráhrif hvað varðar brotastarfsemi sem haft getur verulegan fjárhagslegan ávinning í för með sér.

Eftir athugun á efni frumvarpsins er það álit Persónuverndar að ákvæði þess varði ekki vinnslu persónuupplýsinga og gerir Persónuvernd því ekki við það athugasemdir.

Virðingarfyllst

Lára Sigurðs Lárusson
lögfr.

Alþingi
Erindi nr. P /38/2720
komudagur 4.6.2010

RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN

Reykjavík 3. júní 2010

Tilvísun: 2010050129

50.03

Tilvísun yðar: þskj. 937 - 547. mál.

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Efni: Upptaka ólögmæts ávinnings

Vísað er til tölvubréfs nefndasviðs Alþingis, dagsett 17. maí sl., sem fylgdi frumvarp til laga um breytingu á almennum hegningarlögum, nr. 19/1940, þskj. 937 - 547. mál.

Embætti ríkislögreglustjóra er kunnugt um umsögn ríkissaksóknara og tekur undir þau sjónarmið sem þar eru rakin.

F.h. RLS

Thelma Clausen Þórðardóttir

Gísli Pálsson

Ríkissaksóknari

Reykjavík 21. maí 2010.

Nefndasviðs Alþingis
Austurstræti 10
150 Reykjavík

Allsherjarnefnd Alþingis hefur sent ríkissaksóknara til umsagnar frumvarp til almennra hegningarlaga (heimild til upptöku ólögmæts ávinnings), 547 mál.

Frumvarpið gerir ráð fyrir breytingu á VII. kafla almennra hegningarlaga nr. 19/1940 um upptöku. Lagt er til að við bætt verði við 69. gr. f. laganna nýrri málsgrein til að rýmka heimildir frá því sem nú er í lögunum til að gera upptæk verðmæti sem „*leiða má líkum að að séu afrakstur alvarlegra brota án þess að höfða refsímál með útgáfu ákæru.*“ eins og segir í greinargerð með frumvarpinu. Fram kemur að skilyrði upptökunnar sé því ekki að ákærvaldið sýni fram á að refsiverð háttsemi sé hafin yfir allan vafa heldur að líkur hvað það varðar, fullnægi hefðbundnu sönnunarmati dómara í einkamálum. Í samræmi við þennan tilgang er gert ráð fyrir í 1. gr. frumvarpsins að handhafi ákærvalds geti, án þess að nokkur sé ákærður, leitað dóms með kröfu um upptöku tilgreindra verðmæta er svari til eða rekja megi til ólögmæts ávinnings, sem af háttseminni hlaust. Væri þar um eignardómsmál að ræða. Skilyrðið er að ekki sé „*...unnt í sakamáli að færa sönnur á brot er vísað er til í 1. mgr. 69. gr. b sem sennilegt þykir að framið hafi verið ef beitt væri reglum um sönnunarmat í einkamálum.*“

Ríkissaksóknari bendir á að orðalag ákvæðisins að þessu leyti gæti valdið vandkvæðum í framkvæmd vegna þess hversu óljóst og matskennt það er. Fremur kæmi til álita að orða það í þá veru að brot sem sannað þætti að framið hafi verið, ef beitt væri reglum um sönnunarmat í einkamálum. Er þetta orðalag í samræmi við það sem fram kemur í greinargerð með ákvæðinu. Gerð er þó sú athugasemd að í sakamálum er ekki gerð sú krafa að ákærvaldið sanni meint brot þannig að það teljist hafið yfir allan vafa, heldur er miðað við það sem kalla má skynsamlegan vafa, sbr. þá meginreglu um sönnun í sakamálum sem er að finna í 1. mgr. 109. gr. laga um meðferð sakamála nr. 88/2008, en ákvæði hljóðar svo: „*Dómari metur hverju sinni hvort nægileg sönnun, sem ekki verði vefengd með skynsamlegum rökum, sé fram komin um hvert það atriði sem varðar sekt og ákvörðun viðurlaga við broti, þar á meðal hvaða sönnunargildi skýrslur ákærða hafi, vitnisburður, mats- og skoðunargerðir, skjöl og önnur sýnileg sönnunargögn.*“

Í greinargerð með frumvarpinu er m.a. vísað til þess að í samningi Sameinuðu þjóðanna gegn spillingu komi fram að þau ríki sem fullgildi samninginn skuli íhuga að taka upp í löggjöf sína úrræði sem heimila eignaupptöku án sakfellingar. Jafnframt er á það bent að Ísland, eitt Norðurlandanna, sé ekki aðili að samningnum. Við skoðun á samningnum verður

að ætla að þarna sé verið að vísa til c-liðar 1. mgr. 54. gr. en þar er talað um að í því skyni að veita gagnkvæma réttaraðstoð skv. 55. gr. samningsins, að því er varðar eignir sem fengust með því að fremja brot sem gert er refsivert samkvæmt samningnum eða eru notaðar til að fremja slíkt brot, skuli hvert samningsríki, í samræmi við landslög sín, íhuga að taka upp í löggjöf sína ákvæði sem heimilar upptöku slíkra eigna, án þess að til sakfellingar hafi komið, í tilvikum þar sem ekki er unnt að sækja brotamanntil saka vegna andláts hans, flóttu eða fjarveru eða í öðrum viðeigandi tilvikum. Ríkissaksóknari telur að ákvæðið sem hér er lagt til að lögfest verði gangi heldur lengra en tilmælin í spillingarsamningi Sameinuðu þjóðanna. Þá er og á það bent að þrátt fyrir að Norðurlöndin önnur en Ísland séu aðilar að samningnum þá hafa þau ekki tekið ákvæði sem þetta inn í löggjöf sína samkvæmt því sem fram kemur í greinargerðinni.

Við mat á þörfinni á ákvæðinu er rétt að hafa í huga að með lögum nr. 149/2009 var lögfestur nýr heildstæður kafli um upptöku í almenn hegningarlög, auk ákvæða um skipulagða brotastarfsemi, í samræmi við ákvæði samnings Sameinuðu þjóðanna frá árinu 2000, svonefnds Palermó samnings. Ákvæði 69. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 um upptöku hafði þá staðið að mestu óbreytt frá setningu laganna og voru þau ekki talin fullnægjandi til að mæta nýju umhverfi skipulagðrar brotastarfsemi. Frumvarpið, sem var ítarlegt, var unnið af refsiréttarnefnd og kemur fram í athugasemdum með því að höfð hafi verið hliðsjón af sambærilegum ákvæðum dönsku og norsku hegningarlaganna. Með lögnum voru ákvæði um upptöku rýmkuð verulega frá því sem verið hafði.

Að framangreindu virtu telur ríkissaksóknara rétt að óskað verði eftir því við dómsmála- og mannréttindaráðuneytið að það leggi frumvarpið fyrir refsiréttarnefnd til umsagnar og að frumvarpið verði ekki samþykkt fyrr en umsögn nefndarinnar liggur fyrir.

Sigríður J. Friðjónsdóttir
vararíkissaksóknar

TOLLSTJÓRI

Alþingi
Erindi nr. P /38/2523
komudagur 25.5.2010

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Reykjavík 20. maí 2010.

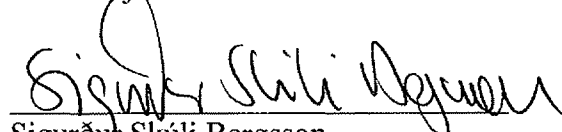
Málefni: *Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á almennum hegningarlögum nr. 19/1940. Þingskjal 937 - ~~546~~ mál. Lagt fyrir Alþingi á 138. löggjafarþingi 2009 – 2010.* 547.

Tollstjóri hefur móttengið erindi Allsherjarnefndar Alþingis, sent með tölvupósti 17. maí sl., þar sem óskað er umsagnar um frumvarp til laga um breytingu á almennum hegningarlögum nr. 19/1940, 546. mál.

Frumvarpið er samið og lagt fram í þeim tilgangi að auka líkur á að endurheimta verðmæti frá þeim sem í aðdraganda og kjölfar íslenska fjármálahrunsins hafa auðgast með óréttmætum hætti auk þess að hafa áhrif í þá átt að draga úr hvata til brotastarfsemi sem haft getur verulegan fjárhagslegan ávinning í för með sér.

Tollstjóri tekur ekki afdráttarlausa afstöðu til frumvarpsins en mælir með því að úrræði á borð við það sem fram kemur í frumvarpinu verði kannað og að réttarfarsnefnd og refsiréttarnefnd komi að málinu áður en það verður til lykta leitt.

Virðingarfyllst,
f.h. tollstjóra

Sigurður Skúli Bergsson
aðstoðartollstjóri

Nefndasvið Alþingis
Allsherjarnefnd
b/t Elínar Valdísar Þorsteinsdóttur
nefndarritari
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 26. maí 2010.

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á almennum hegningarlögum, nr. 19/1940. (547. mál)

Viðskiptaráð þakkar nefndinni fyrir það tækifæri að fá að veita umsögn um ofangreint frumvarp sem felur í sér innleiðingu á heimild til upptöku ólögmæts ávinnings án sakfellingar í almenn hegningarlög.

Ofangreint frumvarp felur í sér breytingu á reglum almennra hegningarlaga um upptöku verðmæta samkvæmt b.lið 69. gr. laganna. Samkvæmt b.lið ákvæðisins er gert ráð fyrir að sekt hafi verið sönnuð áður en kemur til upptöku verðmætis í eigu þess sem gerst hefur sekur um brotið, maka þess eða lögaðila sem brotlegi hafði ráðandi stöðu í.

Grunnforsenda upptöku samkvæmt b.lið 69. gr. er að aðili hafi gerst sekur um brot eða hefur bein fjárhagsleg tengsl við þann seka, þ.e. maki eða lögaðili, ásamt uppfylltum skilyrðum 1. og 2. liðar 1. mgr. Með þeirri breytingu sem frumvarpið leggur til verður veitt undanþága frá þessu ákvæði þegar sennilegt þykir að framið hafi verið brot ef beitt hefði verið reglum um sönnunarmat í einkamálum, þ.e. heimild veitt til að leita dóms um upptöku án nokkurrar ákæru á þeim forsendum að um sennilegt brot væri að ræða samkvæmt reglum um sönnunarmat í einkamálum.

Þau rök sem koma fram í greinargerð með frumvarpinu fyrir því að setja slíkt ákvæði í gildandi lög er að auka líkur á því að það takist að endurheimta verðmæti úr höndum þeirra sem í aðdraganda og kjölfar fjármálahruns hafa auðgast með óréttum hætti ásamt því að draga úr hvata til brotastarfsemi. Nú þegar hefur verið farið út í margvíslegar aðgerðir til að endurheimta þau verðmæti sem með ólögmætum hætti var skotið undan fyrir, við eða í kjölfar hrunsins, t.d. með stofnun embættis sérstaks saksóknara og heimild skattrannsóknarstjóra til kyrrsetningar eigna aðila sem eru til rannsóknar. Það verður ekki tekið undir með höfundum frumvarpsins að sérstækt ákvæði sem þetta þjóni tilgangi þeim sem það er ætlað umfram þær aðgerðir sem þegar hefur verið farið útí eða muni virka sem hvati til að draga úr brotastarfsemi.

Greinargerð með frumvarpinu vísar til þess að ákvæði frumvarpsins sé ætlað að heimila upptöku í málum þar sem ekki er hægt að sakfella aðila fyrir brot, t.d. vegna skorts á sönnunargögnum eða af réttarfarslegum ástæðum. Sakfelling hlýtur að teljast forsenda fyrir refsingu, ákvæði eins og frumvarpið mælir fyrir um samrýmast því ekki grunnhugmyndum réttarríkis um refsingu eftir að sekt hefur verið sönnuð. Ekki verður heldur tekið undir með höfundum frumvarpsins að ákvæði sé ekki í ósamræmi við 69. gr. stjórnarskrár, upptaka verðmætis er í sjálfu sér hluti af refsingu og fer þetta ákvæði því gegn ofangreindu ákvæði stjórnarskrár.

Viðskiptaráð leggur til að ofangreint frumvarp nái ekki fram að ganga.

Virðingarfyllst,

Þórdís Bjarnadóttir
Lögfræðingur
Viðskiptaráð Íslands